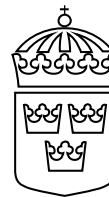

Regeringens proposition 2019/20:187

Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till Prop. riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag 2019/20:187 och andra åtgärder med anledning av coronaviruset

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 15 juni 2020

Stefan Löfven

Per Bolund
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition lämnar regeringen förslag till ytterligare ändringar i statens budget för 2020 för att omhänderta effekterna i samhället av utbrottet av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19. Regeringen lämnar bl.a. förslag som ska möjliggöra ersättningar till riskgrupper för covid-19. Regeringen avser att besluta om tillfälliga förordningar med bestämmelser om sjukpenning i förebyggande syfte, smittbärrapening och tillfällig föräldrapening. Syftet är att bidra till ett ökat skydd för de individer som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp. Propositionen innehåller också förslag till kapitalinsatser i vissa statligt ägda företag, bidrag till regional kulturverksamhet och infrastrukturinsatser med koppling till det pågående utbrottet av covid-19.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Ärendet och dess beredning	5
3	Ändringar i statens budget	5
3.1	Ändringar av statens utgifter	6
3.2	Konsekvenser för statens budget	17
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 juni 2020.....	18

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 som beredskapsinvestering ingå avtal om vaccin mot covid-19 (avsnitt 3.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta att Folkhälsomyndigheten får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 2 000 000 000 kronor (avsnitt 3.1).
3. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av anslaget 1:6 *Ersättning avseende icke-statliga flygplatser* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer (avsnitt 3.1).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* för statens räkning förvärva aktier eller andelar eller vidta andra liknande åtgärder som syftar till att rekapitalisera SAS AB med ett belopp om högst 5 000 000 000 kronor och inom denna ram öka statens röst- och ägarandel i bolaget (avsnitt 3.1).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att vidta de övriga åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra statens deltagande i en rekapitalisering av SAS AB (avsnitt 3.1).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* inom utgiftsområde 24 Näringsliv besluta om kapitaltillskott på högst 3 150 000 000 kronor till Swedavia AB (avsnitt 3.1).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* inom utgiftsområde 24 Näringsliv besluta om kapitaltillskott på högst 150 000 000 kronor till Lernia AB (avsnitt 3.1).
8. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade och nya anslag enligt tabell 1.1.

Riksdagen beslutar att förkorta motionstiden till två dagar.

Tabell 1.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade och nya anslag 2020

Tusental kronor

Utgifts- område	Anslags- nummer	Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/Ny anslagnivå
5	Internationell samverkan	2 077 315	2 000	2 079 315
	1:5 Inspektionen för strategiska produkter	45 029	2 000	47 029
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	89 373 642	145 000	89 518 642
	1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	13 768 886	145 000	13 913 886
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	118 041 843	6 193 000	124 234 843
	1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	42 181 977	5 910 000	48 091 977
	2:1 Försäkringskassan	8 937 593	283 000	9 220 593
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	101 990 320	40 000	102 030 320
	1:2 Föräldraförsäkring	47 288 762	40 000	47 328 762
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	17 530 280	150 000	17 680 280
	1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 518 605	150 000	1 668 605
22	Kommunikationer	65 315 946	1 500 000	66 815 946
	1:2 Vidmakthållande av statens transport- infrastruktur	25 675 015	200 000	25 875 015
	1:6 Ersättning avseende icke statliga flygplatser	88 013	100 000	188 013
	1:20 Tillskott till Luftfartsverket	0	900 000	900 000
	1:21 Tillskott till Sjöfartsverket	0	300 000	300 000
24	Näringsliv	90 604 863	8 300 000	98 904 863
	1:17 Kapitalinsatser i statliga ägda företag	476 000	8 300 000	8 776 000
	Summa anslags- förändring på ändringsbudget		16 330 000	

Enligt riksdagsordningen får regeringen vid högst två tillfällen lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret (9 kap. 6 § första stycket). En sådan proposition lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen (tilläggsbestämmelse 9.6.1). Förslag till ändringar i budgeten får dock lämnas vid andra tillfällen om regeringen anser att det finns särskilda skäl (9 kap. 6 § andra stycket).

Spridningen av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har under kort tid fått mycket stora konsekvenser för samhället och den ekonomiska tillväxten. Regeringen har därför vid åtta tillfällen under våren 2020 lämnat extra propositioner med förslag till ändringar i budgeten för 2020. Propositionerna har avsett kreditgarantier till flygföretag (prop. 2019/20:136, bet. 2019/20:FiU52, rskr. 2019/20:188), ett stort antal åtgärder på inkomst- och utgiftssidan för att omhänderta effekterna i samhället av spridningen av viruset (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:199–202), kreditgarantier för lån till företag (prop. 2019/20:142, bet. 2019/20:FiU54, rskr. 2019/20:195), åtgärder på skatteområdet (prop. 2019/20:151, bet. 2019/20:FiU55, rskr. 2019/20:204), förändringar av arbetslöshetsförsäkringen och reglerna om studiestöd (prop. 2019/20:146, bet. 2019/20:FiU56, rskr. 2019/20:207–212), ytterligare åtgärder på bl.a. skatteområdet (prop. 2019/20:166, bet. 2019/20:FiU59, rskr. 2019/20:276–279), ytterligare stöd till hälso- och sjukvården och utbildningsinsatser (prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:293–299) samt förstärkt stöd för välfärd och företag samt insatser mot smittspridning (prop. 2019/20:181).

Det nya coronaviruset bedöms även fortsättningsvis få betydande konsekvenser för samhället och den ekonomiska tillväxten. Det finns därför anledning att vidta ytterligare åtgärder, bl.a. lämna ersättning till personer som tillhör riskgrupper för covid-19 och som inte kan arbeta hemifrån, göra kapitalinsatser i vissa statligt ägda företag samt genomföra vissa infrastrukturinsatser. Dessa åtgärder bör vidtas så snart som möjligt. Regeringen anser därför att det finns särskilda skäl för att lämna ytterligare förslag till ändringar i statens budget för 2020.

Regeringen anser vidare mot bakgrund av vad som ovan anförts att det finns synnerliga skäl för riksdagen att besluta om förkortad motionstid. Regeringen föreslår därför att motionstiden förkortas till två dagar.

3 Ändringar i statens budget

I detta avsnitt lämnar regeringen förslag till ändringar i statens budget för 2020 med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19. Ändringarna är föranledda av åtgärder som regeringen avser att vidta för att bekämpa virusutbrottet och begränsa dess följdverkningar.

3.1 Ändringar av statens utgifter

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

1:5 Inspektionen för strategiska produkter

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 45 029 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:5 *Inspektionen för strategiska produkter* ökas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 av den 19 mars 2019 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen ska tillämpas fr.o.m. den 11 oktober 2020. Alla medlemsstater ska senast vid den tidpunkten ha inrättat en nationell kontaktpunkt för genomförandet av förordningen. Regeringen beslutade den 4 juni 2020 att ge Inspektionen för strategiska produkter (ISP) uppdraget att vara Sveriges kontaktpunkt. De effekter som utbrottet av det nya coronaviruset har haft på ekonomin har aktualiserat frågor om utländska uppköp av företag som bedriver verksamhet av betydelse för Sveriges säkerhet. Det är bl.a. mot denna bakgrund angeläget att ISP så tidigt som möjligt ges goda förutsättningar att verka som nationell kontaktpunkt enligt den ovan angivna förordningen. Anslaget bör därför ökas med 2 000 000 kronor. Från och med 2021 beräknas utgifterna öka med 4 000 000 kronor.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 13 768 886 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* ökas med 145 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för insatser inom regeringens arbete med hälso- och sjukvård och folkhälsa. Anslaget får även användas för utgifter för extraordinära smittskyddsåtgärder som kan behöva vidtas i arbetet med utbrottet av det nya coronaviruset samt för att ersätta kommuner för merkostnader inom omsorgen som uppstår i det arbetet. Anslaget används också bl.a. för utbetalning av ersättning i vissa fall vid ingripanden för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom, ersättning till smittbärare och statlig ålderspensionsavgift kopplad till ersättning till smittbärare.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:201) och Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:146, bet. 2019/20:FiU56, rskr. 2019/20:208) ökades anslaget med sammanlagt 2 511 000 000 kronor, varav 1 000 000 000 kronor avseende bl.a. ersätt-

ning till regioner och kommuner för merkostnader inom hälso- och sjukvården och omsorgen till följd av coronaviruset. Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Stöd till hälso- och sjukvården, utbildningsinsatser och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:294) ökades anslaget med ytterligare 2 000 000 000 kronor för att täcka regionernas och kommunernas merkostnader. I propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:181) föreslår regeringen att anslaget tillförs 5 800 000 000 kronor för att skyndsamt utöka antalet tester för covid-19, erbjuda serologiska tester samt medel för smittspårning. Därtill föreslår regeringen i propositionen Vårändringsbudget för 2020 att ytterligare 2 000 000 000 kronor tillförs för att ersätta regioner och kommuner för merkostnader med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:99 s. 111 f.).

På grund av spridningen av covid-19 har efterfrågan på flygambulanstransporter förändrats. Det har både inneburit att nya krav ställs på att transporterna ska vara anpassade för patienter som har insjuknat i covid-19 och att efterfrågan på vissa andra flygambulanstransporter har minskat. Under sommaren 2020 förväntas dessutom ett ökat resande inom landet, vilket kan medföra ett ökat behov av flygambulanstransporter till olika vårdplatser. För att säkra att det på nationell nivå finns en tillräcklig tillgång till sådana transporter behöver ytterligare medel tillföras. Anslaget bör därför ökas med 75 000 000 kronor.

Enligt 2 kap. 5 a § socialförsäkringsbalken kan regeringen, vid extraordinära händelser i fredstid, meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om bl.a. smittbärarersättning i 46 kap. samma balk. Regeringen avser att besluta om en tillfällig förordning med bestämmelser om smittbärrpenning till vissa närstående, för att bidra till ett ökat skydd för de individer som är 18 år eller äldre och som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19. Den tillfälligt utvidgade rätten till smittbärrpenning ska kunna lämnas i högst 90 dagar. Kostnaderna för smittbärrpenning bedöms öka med anledning av den nya förordningen. Anslaget bör därför ökas med 70 000 000 kronor.

De nya bestämmelserna är en del av de åtgärder som regeringen avser att vidta i enlighet med riksdagens tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma med ett förslag som säkerställer att personer som ingår i riskgrupper under en begränsad tid ges ett effektivt skydd genom socialförsäkringssystemet, utan att en ökad administrativ börda uppstår på sjukvården, med möjligheter till kontroll och en effektiv administration (bet. 2019/20:SoU21, rskr. 2019/20:215). Tillkännagivandet är ännu inte slutbehandlat.

Sammantaget bör därmed anslaget ökas med 145 000 000 kronor.

Lån i Riksgäldskontoret för Folkhälsomyndighetens beredskapsinvesteringar

Regeringen har ett bemyndigande att för 2020 besluta att Folkhälsomyndigheten får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 350 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 som beredskapsinvestering ingå avtal om vaccin mot covid-19.

Regeringen bemyndigas att för 2020 besluta att Folkhälsomyndigheten får ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 2 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Låneramen används för att kunna genomföra beredskapsinvesteringar i syfte att hantera utbrott av smittsamma sjukdomar, t.ex. influensapandemier.

Tillgång till vaccin mot covid-19 är avgörande för att samhället ska kunna återgå till ett mer normaliserat läge samt för att skydda riskgrupper, minimera antalet dödsfall och undvika fortsatta ekonomiska förluster i samhället. Det finns dock ännu inget vaccin på marknaden. För att säkra tillgången till vaccin mot covid-19 kan Sverige komma att behöva teckna avtal med flera vaccnutvecklare, t.ex. i form av förköpsavtal. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 som beredskapsinvestering ingå avtal om vaccin mot covid-19.

Eventuella förköpsavtal bedöms vara förenade med utgifter redan innan det finns godkända vaccin. Utgifter för avtal med vaccnutvecklare bör finansieras från Folkhälsomyndighetens låneram för beredskapsinvesteringar. Låneramen för beredskapsinvesteringar bör därför ökas med 1 650 000 000 kronor till 2 000 000 000 kronor. Eventuella nedskrivningar av lånen till följd av utebliven leverans av vaccin eller att vaccin inte kommer till användning kommer att finansieras från anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård*.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 42 181 977 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* ökas med 5 910 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för sjukpenning.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:201) ökades anslaget med 1 800 000 000 kronor avseende kompensation i form av sjukpenning till försäkrade som får ett karensavdrag och kompensation till egenföretagare. Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Stöd till hälso- och sjukvården, utbildningsinsatser och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:294) har anslaget ökats med ytterligare 3 456 000 000 kronor, bl.a. till följd av nya bedömningar avseende den tid som åtgärderna behöver gälla. I propositionen Vårändringsbudget för 2020 föreslår regeringen att 50 000 000 kronor till-

förs anslaget för att täcka utgifter för de särskilda åtgärder i form av stöd till egenföretagare vid sjukdom som regeringen har vidtagit med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset (prop. 2019/20:99 s. 114 f.).

Enligt 2 kap. 5 a § socialförsäkringsbalken kan regeringen, vid extraordinära händelser i fredstid, meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om bl.a. sjukpenning i 27 kap. samma balk. Regeringen avser att besluta om en tillfällig förordning med bestämmelser om sjukpenning i förebyggande syfte, för att bidra till ett ökat skydd för de individer som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19. Den tillfälligt utvidgade rätten till förebyggande sjukpenning ska kunna lämnas i högst 90 dagar om den försäkrade inte har möjlighet att utföra sitt arbete i hemmet. Kostnaderna för sjukpenning i förebyggande syfte bedöms öka med anledning av den nya förordningen. Anslaget bör därför ökas med 5 910 000 000 kronor.

De nya bestämmelserna är en del av de åtgärder som regeringen avser att vidta i enlighet med riksdagens tillkännagivande som nämns ovan under anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

2:1 Försäkringskassan

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 8 937 593 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:1 *Försäkringskassan* ökas med 283 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:201) ökades anslaget med 130 000 000 kronor mot bakgrund av ökade ärendevolymer.

De förordningar med bestämmelser om tillfälligt utvidgad rätt till sjukpenning i förebyggande syfte, smittbärrpenning och tillfällig föräldrapenning som beskrivs i denna proposition, bedöms öka ärendevolymer hos Försäkringskassan. Försäkringskassan behöver vidare vidta såväl utbildnings- som informationsinsatser liksom utveckla it-system för att hantera de tillfälliga förordningarna. Anslaget bör därför ökas med 283 000 000 kronor.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:2 Föräldraförsäkring

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 47 288 762 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:2 *Föräldraförsäkring* ökas med 40 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för tillfällig föräldrapenning.

I propositionen Vårändringsbudget för 2020 föreslår regeringen att ytterligare 1 700 000 000 kronor tillförs anslaget för att täcka utgifter för det kraftigt ökade antalet ansökningar om tillfällig föräldrapenning i samband med utbrottet av det nya coronaviruset (prop. 2019/20:99 s. 116).

Enligt 2 kap. 5 a § socialförsäkringsbalken kan regeringen, vid extraordinära händelser i fredstid, meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om bl.a. tillfällig föräldrapenning i 13 kap. samma balk. För att undvika att vissa barn som nyligen har varit allvarligt sjuka riskerar att bli smittade av det nya coronaviruset avser regeringen att besluta om en tillfällig förordning med bestämmelser om tillfällig föräldrapenning. Den tillfälligt utvidgade rätten till tillfällig föräldrapenning ska under vissa förutsättningar gälla för föräldrar till barn som nyligen har varit allvarligt sjuka. Den utvidgade rätten till tillfällig föräldrapenning ska kunna lämnas i högst 90 dagar om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete. Kostnaderna för tillfällig föräldrapenning bedöms öka med anledning av den nya förordningen. Anslaget bör därför ökas med 40 000 000 kronor.

De nya bestämmelserna är en del av de åtgärder som regeringen avser att vidta i enlighet med riksdagens tillkännagivande som nämns ovan under anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 1 518 605 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Bidrag till regional kulturverksamhet* ökas med 150 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för statsbidrag till regionala och lokala kulturverksamheter.

För verksamheter som får statsbidrag från anslaget utgör verksamhetsintäkter i form av bl.a. publikintäkter en betydande del av finansieringen, vid sidan av den offentliga finansieringen från staten, regioner och kommuner. Utbrottet av det nya coronaviruset har inneburit kraftigt minskade intäkter för de aktuella verksamheterna. I syfte att mildra de ekonomiska konsekvenserna för dessa verksamheter bör anslaget ökas med 150 000 000 kronor.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 25 675 015 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* ökas med 200 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. till utgifter för trafikledning, drift, underhåll och bärighetsåtgärder på statliga vägar och järnvägar.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Stöd till hälso- och sjukvården, utbildningsinsatser och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:299) ökades anslaget med 1 020 000 000 kronor för underhåll av väg och järnväg. I propositionen Vårändringsbudget för 2020 föreslår regeringen vidare en ökning av anslaget med 954 000 000 kronor för betalning av en upplupen skatteskuld (prop. 2019/20:99 s. 133).

Enligt 1 § förordningen (2018:675) om miljökompensation för godstransporter på järnväg får Trafikverket, om det finns medel för ändamålet och i enlighet med bestämmelserna i förordningen, ge miljökompensation för godstransporter som utförs på järnväg i Sverige för att stärka järnvägens konkurrenskraft och bidra till en överflyttning av godstransporter från väg till järnväg. Under åren 2018 och 2019 avsattes medel för sådan miljökompensation som en insats i den nationella godstransportstrategin (N2018/03939/TS). Miljökompensationen uppgick till 389 miljoner kronor för 2018 och till 174 miljoner kronor för 2019.

Utbrottet av det nya coronaviruset innebär att efterfrågan på godstransporter på järnväg minskar. Det minskar lönsamheten för de företag som tillhandahåller sådana transporter, vilket kan leda till neddragningar i verksamheterna med följderna att utbudet av godstransporter på järnväg minskar. Detta riskerar att leda till en överflyttning av godstransporter från järnväg till väg. Regeringen bedömer att en miljökompensation under 2020 kan motverka en sådan utveckling. Anslaget bör därför ökas med 200 000 000 kronor.

Införandet av en miljökompensation under 2020 förutsätter att Europeiska kommissionen godkänner stödet.

1:6 Ersättning avseende icke-statliga flygplatser

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 88 013 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Ersättning avseende icke-statliga flygplatser* ökas med 100 000 000 kronor.

Anslaget får även användas för utgifter för att finansiera delar av driftunderskott vid kommunala och privata flygplatser som inte trafikeras av flyglinjer som upphandlas av staten och som 2019 fick statligt driftsstöd.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för att finansiera delar av driftunderskott vid kommunala och privata flygplatser som trafikeras av flyglinjer som upphandlas av staten.

Utbrottet av det nya coronaviruset har inneburit att resandet på de icke-statliga regionala flygplatserna i Sverige har minskat till mycket låga nivåer. Den stora majoriteten av dessa flygplatser befinner sig därför i en svår ekonomisk situation och löper en ökad risk för nedläggning. Det kan medföra att tillgängligheten till olika regioner i landet försämras och

Prop. 2019/20:187 minska förutsättningarna att bedriva samhällsviktiga flygtransporter, t.ex. ambulansflyg.

Ersättningen till kommuner behöver ökas för att finansiera delar av driftunderskotten vid kommunala och privata flygplatser. Ersättningen ska även finansiera delar av driftunderskotten vid sådana flygplatser, som inte trafikeras av flyglinjer som upphandlas av staten. En sådan ersättning ryms inte inom nuvarande anslagsändamål, varför ändamålet behöver utvidgas.

Mot denna bakgrund bör anslaget ökas med 100 000 000 kronor. Anslaget bör även få användas för utgifter för att finansiera delar av driftunderskott vid kommunala och privata flygplatser som inte trafikeras av flyglinjer som upphandlas av staten och som 2019 fick statligt driftsstöd.

1:20 Tillskott till Luftfartsverket

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört på statens budget för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt anslag 1:20 *Tillskott till Luftfartsverket* förs upp på statens budget med 900 000 000 kronor. Anslaget får användas till att täcka intäktsbortfall för Luftfartsverket med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset.

Skälen för regeringens förslag: Luftfartsverket är ett affärsverk och ensam utförare av flygtrafiktjänst i det övre luftrummet och vid flygplatser som ägs eller kontrolleras av staten. Verksamheten finansieras genom avgifter. Till följd av utbrottet av det nya coronaviruset har den civila luftfarten minskat i en sådan omfattning att Luftfartsverket har förlorat större delen av sina intäkter. Utan kompensation för intäktsbortfall under 2020 kommer Luftfartsverket att behöva vidta sådana åtgärder att myndigheten inte skulle kunna fullgöra sitt uppdrag avseende flygtrafiktjänst. Denna tjänst är av sådan art att infrastruktur, organisation och personal behöver bibehållas för att säkerställa kapaciteten på längre sikt.

Trots minskad efterfrågan är det också väsentligt att upprätthålla tillräcklig kapacitet för att hålla svenskt luftrum tillgängligt bl.a. för samhällsviktiga transporter. Flygtrafiktjänst är föremål för omfattande internationell reglering, både vad gäller infrastrukturen för tjänsterna och personalens behörigheter. Kostnaderna för att upprätthålla kapaciteten minskar därför inte i nämnvärd omfattning till följd av den nuvarande volymminskningen för luftfarten. Ett analys- och anpassningsarbete pågår inom Luftfartsverket för att hantera justeringar i trafikvolym efter utbrottet av det nya coronaviruset. Sådana anpassningar har dock ingen effekt på myndighetens kostnader under 2020.

För att upprätthålla kapaciteten för flygtrafiktjänster bör intäktsbortfall ersättas i en sådan utsträckning att anpassningen av Luftfartsverkets verksamhet kan ske på ett ordnat sätt. För att ersätta bortfall bör ett nytt anslag 1:20 *Tillskott till Luftfartsverket* föras upp på statens budget med 900 000 000 kronor. Anslaget bör få användas till att täcka intäktsbortfall för Luftfartsverket med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset.

1:21 Tillskott till Sjöfartsverket

Prop. 2019/20:187

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört på statens budget för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt anslag 1:21 *Tillskott till Sjöfartsverket* förs upp på statens budget med 300 000 000 kronor. Anslaget får användas till att täcka intäktsbortfall för Sjöfartsverket med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset.

Skälen för regeringens förslag: Sjöfartsverket är ett affärsverk som huvudsakligen finansieras genom farleds- och lotsavgifter. Fartygstrafiken har med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset minskat avsevärt, vilket inneburit kraftigt minskade avgiftsintäkter. Detta har fått stora negativa konsekvenser för Sjöfartsverkets ekonomi. Myndigheten har små möjligheter att på kort sikt minska utgifterna, bl.a. eftersom samtliga farleder, slussar och lotsstationer behöver vara tillgängliga dygnet runt årets alla dagar. Sjöfartsverket behöver vidare dels upprätthålla beredskapen inom sjö- och flygräddning, dels under vintersäsongen assistera fartyg genom isbelagda farvatten.

För att ersätta intäktsbortfall bör ett nytt anslag 1:21 *Tillskott till Sjöfartsverket* föras upp på statens budget med 300 000 000 kronor. Anslaget bör få användas till att täcka intäktsbortfall för Sjöfartsverket med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

1:17 Kapitalinsatser i statliga ägda företag

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 476 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* ökas med 8 300 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* för statens räkning förvärva aktier eller andelar eller vidta andra liknande åtgärder som syftar till att rekapitalisera SAS AB med ett belopp om högst 5 000 000 000 kronor och inom denna ram öka statens röst- och ägarandel i bolaget.

Regeringen bemyndigas att vidta de övriga åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra statens deltagande i en rekapitalisering av SAS AB.

Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* besluta om kapitaltillskott på högst 3 150 000 000 kronor till Swedavia AB.

Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* besluta om kapitaltillskott på högst 150 000 000 kronor till Lernia AB.

Rekapitalisering av SAS AB

SAS AB (SAS) är noterat på Nasdaq Stockholm och bedriver flygverksamhet främst genom konsortiet Scandinavian Airlines System Denmark–Norway–Sweden. Svenska staten är SAS största ägare, med en ägarandel på 14,8 procent i bolaget. Danska staten är näst största ägare i SAS, med en ägarandel på 14,2 procent. Den största privata ägaren i bolaget är för närvarande Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, vars ägarandel uppgår till 6,5 procent. Norska staten sålde sina kvarvarande aktier i SAS under 2018.

Effekterna av den pågående spridningen av det nya coronaviruset har haft en mycket stor påverkan på SAS. På grund av de omfattande rese-restriktionerna och den minskade efterfrågan på flygresor upphörde bolagets flygtrafik i princip under våren 2020. Antalet passagerare som reste med SAS under april 2020 minskade med 95,6 procent jämfört med april 2019. Detta har fått stora konsekvenser för bolagets likviditetsförsörjning och finansiella ställning.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Kreditgarantier till flygföretag med anledning av coronaviruset finns en garantiram på högst 5 000 000 000 kronor för lån till flygföretag (prop. 2019/20:136, bet. 2019/20:FiU52, rskr. 2019/20:188). Inom denna garantiram har Riksgäldskontoret ställt ut en kreditgaranti på 1 500 000 000 kronor till SAS.

SAS-koncernen hade under räkenskapsåret 2018/2019 en omsättning på 46,7 miljarder kronor. Under det pågående brutna räkenskapsårets andra kvartal, perioden februari–april 2020, redovisade bolaget ett kraftigt negativt resultat om 3,5 miljarder kronor. Bolaget redovisade också ett negativt kassaflöde från den löpande verksamheten om 1,8 miljarder kronor, vilket kan jämföras med ett positivt kassaflöde om 2,3 miljarder kronor samma kvartal föregående år.

SAS har i kvartalsrapporten för det pågående brutna räkenskapsårets andra kvartal redovisat att styrelsen antagit en reviderad affärsplan med kostnadsminskningar om 4 miljarder kronor till 2022. Affärsplanen ska säkerställa bolagets konkurrenskraft och lönsamhet på en marknad som kännetecknas av ett lägre antal passagerare och en sämre intäktsgenerering. Affärsplanen innebär bl.a. att SAS vidtar ett antal besparingsåtgärder. En minskning av antalet anställda med upp till 5 000 tjänster genomförs i enlighet med det varsel som lades i april 2020 och antalet administrativa tjänster ses över. Bolaget inför även strikta rutiner för kostnadskontroll, omförhandlar avtal med leverantörer samt minskar utgifterna för marknadsföring, produkt- och it-utveckling och vissa projekt.

SAS-koncernens egna kapital var negativt per den 30 april 2020 och bolaget kommer att behöva säkra ytterligare finansiering för att kunna fortsätta sin verksamhet. I SAS nuvarande situation, med det rådande läget på flygmarknaden, bedömer såväl bolagets styrelse som regeringen att en rekapitalisering av bolaget inte kan genomföras utan att svenska och danska staten deltar.

På grund av SAS nyckelroll i den svenska flyginfrastrukturen och bolagets position som en drivkraft i klimatomställningen av flygbranschen bör svenska staten delta i en rekapitalisering av bolaget. Deltagandet kan kom-

ma att ske genom t.ex. förvärv av aktieinstrument, såsom stamaktier och preferensaktier, s.k. hybridkapitalinstrument, såsom vinstandelsbevis och konvertibla säkerställda eller ej säkerställda obligationer, samt andra överlåtbara värdepapper som emitteras av SAS. Regeringen kan i nuläget inte bedöma hur stort svenska statens deltagande behöver bli. Det bedöms dock inte behöva överstiga 5 000 000 000 kronor.

Inriktningen är att ägandet även fortsättningsvis ska vara fördelat mellan svenska och danska staten samt privata investerare. De åtgärder som avses att vidtas kan dock innebära en ökning av statens röst- eller ägarandel i bolaget, vilket enligt 8 kap. 3 § första stycket budgetlagen (2011:203) kräver riksdagens bemyndigande.

Syftet med statens deltagande i en rekapitalisering av SAS är inte att öka ägandet i bolaget, utan att möjliggöra dess fortlevnad. Vidare är det ett villkor i det tillfälliga ramverket för statliga kapitaltillskott som Europeiska kommissionen har fastställt med anledning av det nya coronaviruset att det finns en plan för hur statens ägande ska minska efter de stödåtgärder som vidtagits. Regeringen avser att, vid lämplig tidpunkt när marknadsförutsättningarna återigen tillåter det, minska ägandet i SAS i enlighet med riksdagens tidigare bemyndiganden (prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35, rskr. 2009/10:220 samt prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:NU1, rskr. 2015/16:90).

Mot denna bakgrund bör regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* för statens räkning förvärva aktier eller andelar eller vidta andra liknande åtgärder som syftar till att rekapitalisera SAS med ett belopp om högst 5 000 000 000 kronor och inom denna ram öka statens röst- och ägarandel i bolaget. Vidare bör regeringen bemyndigas att vidta de övriga åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra statens deltagande i en rekapitalisering av SAS.

Svenska statens deltagande i rekapitaliseringen är villkorat av att Europeiska kommissionen godkänner detta.

Kapitaltillskott till Swedavia AB

Swedavia AB (Swedavia) är ett statligt helägt bolag som har uppdraget att bedriva flygplatsverksamhet vid de tio flygplatser som ingår i det av regeringen beslutade nationella basutbudet av flygplatser, dvs. Göteborg/Landvetter, Kiruna, Luleå, Malmö, Ronneby, Stockholm/Arlanda, Stockholm/Bromma, Umeå, Visby och Åre/Östersund. Bolaget har vidare i uppdrag att, inom ramen för affärsmässighet, aktivt medverka i utvecklingen av transportsektorn och bidra till att de av riksdagen beslutade transportpolitiska målen uppnås.

Swedaviakoncernen hade under räkenskapsåret 2019 en omsättning på 6 235 miljoner kronor. Till följd av de omfattande reserestriktionerna med anledning av utbrottet av det nya coronaviruset har passagerartrafiken med flyg minskat till ett minimum. Det gäller även den frakt som transporteras i passagerarflygplanen. Under april 2020 var nedgången i trafiken på Swedavias flygplatser drygt 98 procent jämfört med samma period föregående år. Intäkterna för bolaget från flygtrafik och kommersiell flygplatsverksamhet har därmed i princip helt försvunnit. Nedgången motsvarar ca 500 miljoner kronor i intäktsbortfall varje månad. Swedavia hade före virusutbrottet en förhållandevis stark balansräkning och god likviditet.

Prop. 2019/20:187 Under rådande omständigheter urholkas dock såväl bolagets finansiella ställning som likvida medel i snabb takt.

Swedavia har vidtagit en rad åtgärder för att minska kostnaderna. I princip har alla aktiviteter som inte är verksamhetskritiska avslutats. Omkring 2 100 medarbetare har korttidspermitterats och 800 medarbetare har varslats om uppsägning. Endast aktiviteter som upprätthåller nödvändig drift, och som syftar till att flygplatsverksamheten ska vara fri från utsläpp av fossil koldioxid vid utgången av 2020 genomförs. De åtgärder som har vidtagits för att minska bolagets kostnader kan dock endast delvis möta bolagets behov av kapital.

Regeringen bedömer därför att ett kapitaltillskott är nödvändigt för att investeringar och underhåll ska kunna genomföras för att säkra ett statligt flygplatsnät med god interregional och internationell tillgänglighet, som är fortsatt attraktivt och som ger den flexibilitet som krävs efter utbrottet av det nya coronaviruset. För att säkerställa ett flygplatsnät som är fortsatt robust, och som långsiktigt säkerställer goda flygförbindelser i hela landet och ger den flexibilitet som behövs för att hantera den osäkra flygmarknadssituationen efter coronapandemin, ses investeringar och verksamhet över. Detta ska understödja såväl flyginfrastrukturens framtida miljömässigt och ekonomiskt hållbara förutsättningar som Swedavias finansiella genomförandeförmåga. Som en följd av pandemin gör bolaget bedömningen att investeringar kommer att ske i en väsentligt lägre takt, i annan ordning och i vissa fall ställas in. Swedavia ska verka för att ytterligare stärka sitt arbete med intermodalitet mellan transportslagen i samverkan med andra aktörer, såsom tågoperatörer. Utgångspunkten är att Swedavia ska samverka med tågoperatörer, inte konkurrera. Ett kapitaltillskott är även nödvändigt för att kapitalmarknadens förtroende för bolaget inte ska riskeras, vilket är en förutsättning för att bolaget ska få tillgång till lån.

Regeringen får enligt 8 kap. 3 § första stycket budgetlagen inte tillskjuta kapital till ett företag utan riksdagens bemyndigande.

Mot denna bakgrund bör regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* besluta om kapitaltillskott på högst 3 150 000 000 kronor till Swedavia AB.

Kapitaltillskottet förutsätter att Europeiska kommissionen godkänner åtgärden.

Kapitaltillskott till Lernia AB

Lernia AB (Lernia) är ett statligt helägt bolag som bedriver kompetensförsörjning för arbetslivet med tjänster inom bemanning, vuxenutbildning, rekrytering, omställning samt stöd och matchning. Inom bemanningsverksamheten ligger fokus på förmedling av yrkesarbetare med kunder inom bl.a. svensk tillverkningsindustri samt lager och logistik. Inom utbildningsverksamheten är kunderna huvudsakligen Arbetsförmedlingen och kommuner. Verksamheten bedrivs på ca 60 orter över hela Sverige.

Lerniakoncernen hade räkenskapsåret 2019 en omsättning på 2 660 miljoner kronor. Efter förluster de två senaste åren har Lernia en utmanande finansiell situation, som ytterligare försvåras av den pågående pandemin, vilket innebär att bolagets finansiella ställning kommer att fortsätta försvagas. Detta leder till en försämrad soliditet, och i förläng-

ningen en risk för en kritisk likviditetssituation och obestånd. Regeringen bedömer dock att Lernia har en sund och lönsam affärsplan och att bolaget, liksom hela utbildnings- och bemanningssektorn, kommer att ha en viktig roll under de kommande åren för att möta behoven av kompetensförsörjning, omställning, rekrytering och matchning. Lernias finansiella situation bedöms därför på sikt successivt komma att förbättras. Regeringen bedömer dock att ett kapitaltillskott krävs för att undvika att en obeståndssituation uppstår dessförinnan.

Regeringen bedömer att det föreslagna kapitaltillskottet kan förväntas generera en marknadsmässig avkastning, vilket stöds av ett utlåtande från en extern rådgivare. Kapitaltillskottet bedöms därmed vara förenligt med den marknadsekonomiska investeringsprincipen och inte utgöra statligt stöd enligt det EU-rättsliga regelverket.

I enlighet med vad som ovan anförts kräver ett tillskott av kapital till ett företag ett särskilt bemyndigande. Mot denna bakgrund bör regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statliga ägda företag* besluta om kapitaltillskott på högst 150 000 000 kronor till Lernia AB.

Anslaget 1:17 Kapitalinsatser i statliga ägda företag ökas

Anslaget används av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för bl.a. kapitalinsatser i statligt ägda företag.

I propositionen Vårändringsbudget för 2020 föreslår regeringen en ökning av anslaget med 3 325 000 000 kronor för kapitaltillskott till Almi Företagspartner AB, Statens Bostadsomvandling AB SBO och Apotek Produktion & Laboratorier AB (prop. 2019/20:99 s. 140 f.).

I det föregående lämnas förslag om rekapitalisering av SAS AB med 5 000 000 000 kronor samt kapitaltillskott till Swedavia AB med 3 150 000 000 kronor och Lernia AB med 150 000 000 kronor. Enligt 7 kap. 2 § budgetlagen ska förvärv av aktier eller andelar och annat tillskott av kapital finansieras med anslag. Anslaget bör därför ökas med 8 300 000 000 kronor.

3.2 Konsekvenser för statens budget

De förslag som lämnas i denna proposition innebär att anvisade medel ökar med 16,3 miljarder kronor 2020. Ökningen hänförs i huvudsak till ersättning till riskgrupper och kapitaltillskott till statligt ägda företag. Utgiftsökningen ökar statens lånebehov med motsvarande belopp. Statens finansiella sparande beräknas försämrats med 16,2 miljarder kronor. Skillnaden jämfört med lånebehovet förklaras av kapitaltillskottet till Lernia, som förväntas ge en marknadsmässig avkastning.

Utgifterna beräknas öka med 4 miljoner kronor 2021 och framåt till följd av att ISP utsetts till nationell kontaktpunkt. Statens finansiella sparande försämrats och statens lånebehov ökar med motsvarande belopp.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 juni 2020

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Baylan, Hallengren, Hultqvist, Bolund, Damberg, Ygeman, Ekström, Eneroth, Lind, Hallberg

Föredragande: statsråden Baylan, Hallengren, Bolund, Damberg, Eneroth, Lind

Regeringen beslutar proposition 2019/20:187 Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset